

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ KONFERANSI SONUÇ BİLDİRGESİ

23-25 Ekim 2025, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

1. Giriş

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde, farklı disiplinlerden akademisyenlerin, uzmanların ve uygulayıcıların katkılarıyla gerçekleştirilen “Türkiye Yüzyılında Aile ve Ailenin Geleceği Konferansı”, modern çağın aile kurumuna yönelttiği dönüşümleri ve riskleri bütüncül biçimde ele almıştır. Konferans süresince; dijitalleşme, toplumsal cinsiyet, sosyoekonomik değişimler, göç, yaşlanma, özel gereksinimli bireylerin aileleri, eğitim, maneviyat, hukuk ve kültürel değerler çerçevesinde aile kurumunun bugünü ve geleceği tartışılmıştır.

2. Türkiye’de Ailenin Güncel Durumu ve Dönüşüm Dinamikleri

- Demografik dönüşüm hızla yaşanmakta; yaşlı nüfus artışı, çekirdek aile yapısının yaygınlaşması, evlilik yaşının yükselmesi ve doğurganlık oranlarının düşmesi yeni sosyal politikaları zorunlu kılmaktadır.
- Kentleşme ve ekonomik baskılar, aile içi dayanışmayı zayıflatmakta; kadının çalışma hayatındaki rolü yeniden tanımlanmaktadır.
- Dijitalleşme ve sosyal medya, hem iletişim biçimlerini hem mahremiyet sınırlarını dönüştürmüş; özellikle genç kuşaklarda kimlik karmaşası ve bağ zayıflığına yol açmıştır.
- Toplumsal cinsiyet ve aile rolleri, bireysel özgürlük talepleriyle geleneksel değerler arasında yeniden müzakere edilmektedir.
- Özel gereksinimli bireylerin aileleri, sosyal destek, eğitim ve psikolojik danışmanlık alanlarında daha sistematik politikalar talep etmektedir.

3. Sorun Alanları

1. Evlilik ve Boşanma:

- Boşanma oranları artarken, evliliğe yönelik isteksizlik genç kuşaklarda belirgindir.
- Evlilik doyumunu etkileyen ruhsal belirtiler, iletişim sorunları ve ekonomik güvensizlikler öne çıkmaktadır.

2. Aile İçi İletişim ve Şiddet:

- Çocukların aile içi çatışmalara tanıklığı, duygusal güvenliğini ve psikososyal gelişimini olumsuz etkilemektedir.

- Kadına yönelik şiddet ve insandışılaştırıcı tutumlar toplumsal düzeyde hâlâ önemli bir sorun alanıdır.

3. Dijitalleşme ve Mahremiyet:

- Aile mahremiyetinin ihlali, sosyal medya bağımlılığı ve çevrim içi güvenlik eksiklikleri aile bağlarını zayıflatmaktadır.

- Dijital çağda mahremiyetin korunmasına yönelik dini, etik ve hukuki çerçevenin güçlendirilmesi gereklidir.

4. Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyetsizlik Söylemleri:

- Cinsiyetsizlik ideolojisi, aile bağlarını ve kimlik gelişimini tehdit eden yeni bir tartışma alanı olarak değerlendirilmiştir.

- Aileyi koruyan, ancak bireysel özgürlükleri gözetten dengeli bir yaklaşımın gerekliliği vurgulanmıştır.

5. Yaşlanma ve Bakım Krizi:

- Artan yaşlı nüfus karşısında, aile içi bakım yükü kadınlar üzerinde yoğunlaşmakta; yeni bakım modellerine ihtiyaç duyulmaktadır.

6. Eğitim ve Aile Katılımı:

- “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” kapsamında ailelerin eğitime aktif katılımı, öğrencilerin bütüncül gelişiminde belirleyici bir unsur olarak görülmüştür.

4. Çözüm Odaklı Yaklaşımlar ve Öneriler

1. Politika Düzeyinde:

- Aile politikalarında psikososyal destek boyutunun güçlendirilmesi, aile danışmanlığı hizmetlerinin yaygınlaştırılması.

- Yaşlı bakım sisteminde aileyi destekleyen alternatif modellerin (yarı kurumsal bakım, gönüllülük temelli destek ağları) geliştirilmesi.

- Dijital mahremiyet yasalarının aileyi koruyacak biçimde güncellenmesi.

2. Eğitim Düzeyinde:

- Okullarda ebeveynlik becerileri, dijital farkındalık ve duygusal okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması.

- Aile temelli erken çocukluk eğitiminde ebeveyn-çocuk etkileşim modellerinin bilimsel temelde geliştirilmesi.

3. Toplumsal ve Kültürel Düzeyde:

- Aileyi güçlendirecek değer temelli medya içerikleri ve farkındalık kampanyalarının desteklenmesi.

- Kadınların eğitim ve istihdama erişimini artırırken aile içi iş bölümü ve denge politikalarının güçlendirilmesi.

- Manevi danışmanlık, toplumsal dayanışma ve dini temelli aile destek programlarının etik sınırlar içinde yeniden yapılandırılması.

4. Akademik ve Bilimsel Düzeyde:

- Aile araştırmalarında disiplinlerarası yaklaşım ve nitel araştırma yöntemlerinin artırılması.

- Aile üzerine yapılan tez ve araştırmaların ulusal veri tabanında birleştirilmesi, ortak ölçütlerin belirlenmesi.

- Uluslararası örnekler üzerinden maneviyat-temelli topluluk uygulamalarının Türkiye'ye uyarlanması.

5. Genel Değerlendirme

Konferansın çıktıları, Türkiye'nin aile politikalarının geleceğinde şu üç temel eksenin belirleyici olacağını ortaya koymuştur:

- Aileyi koruyan ama bireyi özgürleştiren denge,

- Dijital dönüşüm ve etik farkındalık,

- Kültürel süreklilik ile bilimsel yenilik arasında köprü kuran yaklaşım.

6. Kapanış

Bu bildirge, konferansa katkı sunan tüm bilim insanlarının ortak görüşlerinden süzülerek hazırlanmış olup; karar vericilere, eğitimcilere, danışmanlara ve topluma yön gösterici bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir.

"Güçlü Aile, Güçlü Toplum; Güçlü Toplum, Güçlü Türkiye."